

KILKA UWAG NA TEMAT KARIERY MAGISTRA *MILITUM* FLAWIUSZA PLINTY I JEGO WPŁYWÓW NA DWORZE TEODOZJUSZA II¹

ŁUKASZ PIGOŃSKI

ABSTRACT. *A few reflections about the career of magister militum Flavius Plinta and his influences on the court of Theodosius II.* The subject of my study is an attempt to reconstruct the career and military activities of *Magister Militum* Flavius Plinta, described in the Sozemon's *Church History* writings. The writings are considered to be one of the sparse sources of information about this politician and commander of the Greek origin, living in the 5th C.E. The source indicates that Flavius Plinta was an influential person on the Byzantine court. Essential to his influential position were the relations with the Goths, whom the Empire settled in Thracia to control the Huns problem. Moreover, F. Plinta was the first of the powerful *Magistri Militum* in the Eastern Roman Empire, who used their status in the military system to gain political influence.

STRESZCZENIE. Przedmiotem rozważań jest próba rekonstrukcji kariery i działalności militarnej magistra *militum* Flawiusza Plinty opisywana w *Historii Kościelnej* Sozomena. Źródło to uznawane jest za jedno z nielicznych, przekazujących informacje o tym polityku i dowódcy pochodzenia gockiego, żyjącym w V wieku n.e. Jak wynika z tego przekazu, Flawiusz Plinta był wpływową osobą na dworze konstantynopolińskim. Kluczowe dla jego pozycji były relacje z plemieniem Gotów, które cesarstwo osadziło w Tracji, aby kontrolować problem Hunów. Ponadto F. Plinta był pierwszym z potężnych magistrów *militum* w cesarstwie wschodniorzymskim, którzy wykorzystywali swój status w systemie militarnym do osiągnięcia znacznych wpływów politycznych.

Author: Łukasz Pigoński, Uniwersytet Łódzki, Centrum Badań nad Historią i Kulturą Basenu Morza Śródziemnego i Europy Południowo-Wschodniej im. prof. Waldemara Cerana (*Ceraneum*), ul. Matejki 32/38, 90-237 Łódź, pigonski@zoho.com, **ORCID iD:** <https://orcid.org/0000-0002-5760-6420>

Keywords: Bizancjum, Flawiusz Plinta, Teodozjusz II, Hunowie, magister militum

Słowa kluczowe: Byzantium, Flavius Plinta, Theodosius II, Huns, magister militum

Balcanica Posnaniensia. Acta et studia, XXVIII/2, Poznań 2021, Wydawnictwo Wydziału Historii UAM, pp. 23–30, ISBN 978-83-66355-84-2, ISSN 0239-4278. Polish text with summaries in English and Polish

doi.org/10.14746/bp.2021.28.17

¹ Niniejszy tekst powstał w ramach projektu sfinansowanego z środków Narodowego Centrum Nauki, przyznanych na podstawie decyzji nr DEC-2018/31/B/HS3/03038 (*Wschodniorzymskie elity wojskowe od Teodozjusza II do Anastazjusza I (408–518). Studium społeczno-polityczne*).

Przedmiotem rozważań poniższego tekstu jest postać magistra *militum* Flawiusza Plinty. Plinta nie należy do pierwszoplanowych aktorów na scenie dziejów i rzadko pojawia się nawet w opracowaniach bezpośrednio zajmujących się historią późnego cesarstwa. Wynika to przede wszystkim z faktu, że na jego temat zachowało się niewiele wzmianek źródłowych, przez co rekonstrukcja kariery i działalności dowódcy jest niezwykle trudna. Jedną z nich, zawartą w *Historii Kościoła* Sozomena, skupiła na sobie pewne zainteresowanie naukowców. Sozomen bowiem informuje, że Plinta cieszył się wpływową pozycją na dworze Teodozjusza II². Z tego powodu Plinta traktowany jest jako prekursor dla innych, wyjątkowo znaczących magistrów *militum* takich, jak Flawiusz Zenon czy Aspar. Założenie to przyjmowane jest jednak stosunkowo bezrefleksyjnie, bez większego zastanowienia się nad tym, z jakiego powodu Plinta miałyby objąć tak znaczącą pozycję. Nawet specjalistyczny tekst Aleksandra Demandta na temat magistrów *militum* zawarty w *Paulys Real-Encyclopädie der classischen Altertumwissenschaft* nie zajmuje wyraźnego stanowiska w tej sprawie. Niemiecki uczoney stwierdza wyłącznie, że pozycja Plinty wynikała bezpośrednio ze sprawowanej przez wodza funkcji wojskowej, zaznaczając, że obserwacja Sozomena odnosiła się raczej do tego, jakie wpływy wiązały się z zajmowaniem stanowiska magistra *militum praesentalis* w ogóle, a nie wpływów Plinty jako takich³. Dużo więcej uwagi temu zagadnieniu poświęca Jewgenij Głuszaniin, który idzie jeszcze dalej niż Demandt, negując wyjątkowy status Plinty⁴. Rosyjski uczoney uznaje, że kariera Plinty nie odbiegała od normy, a jego wpływy nie różniły się od tych, które posiadali inni prominentni przedstawiciele elit wojskowych w tym okresie, jak np. Ardaburiusz. W poniższym tekście zamierzam zatem przeanalizować dowody świadczące za i przeciw wpływom Plinty oraz wskazać, na jakich podstawach mogła opierać się jego pozycja.

O najwcześniejszym wydarzeniu związanym z karierą Plinty pisze Marcellin Komes, który pod rokiem 418 zaznacza, że Plinta został mianowany komesem i stłumił w tym samym roku powstanie w Palestynie⁵. Niewiele wiadomo o tym wydarzeniu, jaki był jego przebieg, ani o udziale samego Plinty, ale dowódca musiał się w nim wyróżnić, bowiem w uznaniu tych dokonań, w rok później, został uhonorowany tytułem konsula i mianowany *magistrem militum praesentalis*⁶. Plinta sprawował tę funkcję nieprzerwanie przez następne 15 lat, co stanowi pewien ewenement. Co do zasa-

² Sozomène, *Histoire ecclésiastique*, t. 7, fragm. 17, red. J. Bidez, tłum. A.-J. Festugière, B. Grillet, [w:] *Sources Chrétiennes*, t. 505, Paris 1983–2008, s. 158–159 (dalej: Sozomen).

³ A. Demandt, *Magister militum*, [w:] *Paulys Real-Encyclopädie der classischen Altertumswissenschaft*, t. 12 suppl., 1970, s. 737.

⁴ E. P. Głuszaniin, *Voennaya znat' rannei Vizantii*, Barnaul 1991, s. 105–106.

⁵ *The Chronicle of Marcellinus*, a. 418, red. B. Croke, Sydney 1995.

⁶ A. D. Lee, *Theodosius and his Generals*, [w:] *Theodosius II. Rethinking the Roman Empire in Late Antiquity*, red. Ch. Kelly, Cambridge 2013, s. 103–104; J. R. Martindale, *The Prosopography of the Later Roman Empire*, t. 2, A. D. 395–527, Cambridge 1980, s. 892–893, (s.v. Plinth). Głuszaniin zaznacza, że wpływy polityczne dowódców były bezpośrednio skorelowane z osiągnięciami militarnymi; E. P. Głuszaniin, *Voennaya*, s. 105–106.

dy magistrzy *militum* w tym okresie zajmowali stanowiska na okres około pięciu lat⁷. Trudno jednoznacznie stwierdzić, czy wynikało to z pewnej tradycji czy jakiejś, niezachowanej, formuły prawnej, jednak wspomnianą prawidłowość można zauważyć, zwłaszcza za panowania Teodozjusza II. Władca często dokonywał rotacji dowódców oraz korzystał z nominacji na doraźne, eksterytorialne stanowiska magistrów *militum* (tzw. *vacantes*)⁸, prawdopodobnie by ograniczać wpływy elit wojskowych, a zatem niezwykle długie utrzymywanie stanowiska przez Plintę zdaje się potwierdzać jego wyjątkową pozycję.

W tym miejscu warto zaznaczyć, że wedle stosunkowo powszechnej interpretacji, wkrótce po rewolcie Gajnasa w 400 roku i pod jej wpływem, w cesarstwie wschodniorzymskim zaprzestano nominować barbarzyńców na wysokie stopnie wojskowe⁹. W związku z tym, Plinta byłby pierwszym przykładem barbarzyńskiego wodza, który sprawował najwyższe stanowiska wojskowe w imperium od czasów Frawitty zamordowanego w 405 roku¹⁰. Kenneth Holum twierdzi, że powrót do mianowania dowódców pochodzenia germańskiego był wynikiem polityki Pulcherii, która, zdaniem amerykańskiego uczonego, powróciła w tym względzie do praktyki swojego dziada, Teodozjusza I¹¹. Te teorie krytyce poddaje Głuszani, który stwierdza, że po rewolcie Gainasa wszelkie wzmianki o dowódcach wojskowych, nie tylko pochodzenia germańskiego, są niezwykle skąpe. Wiele wskazuje na to, że w konsekwencji rewolty Gainasa, władza centralna podejmowała wszelkie starania by ograniczać wpływy dowódców, bez względu na ich pochodzenie etniczne¹². Obok Plinty, wkrótce po nim na wysokich stanowiskach pojawili się Flawiusz Ardaburiusz oraz Areobindus. Ich kariera, zresztą podobnie jak Plinty, musiała rozwijać się wcześniej, w czasach w których rzekomo Germanie mieli być dyskryminowani¹³. Dlatego zdobycie wpływowej pozycji przez Plintę należy rozumieć w innym kontekście niż etnicznym. Niemniej jednak, jeśli zdołał tak długo utrzymać się na najwyższym stanowisku, pomimo panującej w tym czasie w Cesarstwie tendencji do zmian dowódców, zdaje się to oświadczyć to o jego znaczeniu.

⁷ A. H. M. Jones, *The Decline of the Ancient World*, London 1966, s. 145–146; E. P. Glušanin, *Voennaya*, s. 24.

⁸ E. P. Glušanin, *Voennaya*, s. 107. W 441 roku władca wydał ustawę, która ustalała jasną hierarchię urzędów, w tym wspomnianych *vacantes*: *The Codex of Justinian*, t. 12, nr 8, 2, red. B. W. Frier, tłum. F. H. Blume, Cambridge 2016. Powodem, dla którego władca korzystał z tego rozwiązania było to, że w ten sposób mógł dowolnie mianować i odwoływać dowódców.

⁹ J. B. Bury, *History of the Later Roman Empire*, London 1923, s. 132; E. Stein, *Histoire du Bas-Empire*, Paris 1959, s. 235; A. H. M. Jones, *The later Roman Empire 284–602. A Social, economic and administrative survey*, t. I–II, Oxford 1964, s. 181.

¹⁰ A. H. M. Jones, J. R. Martindale, J. Morris, *The Prosopography of the Later Roman Empire*, t. 1, A.D. 260–395, Cambridge 1971, s. 372–373, (s. v. Flavius Fravitta).

¹¹ K. G. Holum, *Theodosian Emperresses: women and imperial dominion in late Antiquity*, Maryland 1981, s. 101–102.

¹² E. P. Glušanin, *Voennaya*, s. 101.

¹³ E. P. Glušanin, *Voennaya*, s. 102–103.

Jewgenij Głuszaniin tłumaczy natomiast niezwykle długi staż Plinty na stopniu magistra *militum praesentalis* tym, że kadencje Plinty miały ubiegać w momencie, gdy druga armia była zaangażowana gdzie indziej (w 424/425 w Italii, zaś w 429/430 przygotowując się na wyprawę przeciw Wandalom)¹⁴. Plinta miał zatem pozostawać na stanowisku, stale dowodząc armią stacjonującą pod Konstantynopolem. Trudno jednak zrozumieć czemu w zasadzie cesarz miałby być niezdolny lub niechętny do zmiany dowódcy. Byłoby to logiczne, gdyby stolica była zagrożona i ingerowanie w dowodzenie armią mogłoby wpłynąć na sprawność bojową wojska, ale w żadnym we wspomnianych przypadkach tak nie było. Dlatego tę interpretację rosyjskiego uczonego należy uznać za nieprzekonywającą.

Jednak koronnym argumentem Głuszaniina dowodzącym tego, że źródła wyolbrzymiają wpływy polityczne Plinty jest porażka w prowadzonej przez dowódcę polityce religijnej, a mianowicie, nieudana próba wpłynięcia na osadzenie tronu biskupiego w Marcjanopolu, w 431 roku. Mimo to, zdaje się że uczony przypisuje zbyt dużą wagę temu wydarzeniu. Plinta był zaangażowany jeszcze w inne kwestie o charakterze religijnym, w rok później mediował na rzecz kompromisu zaproponowanego przez cesarza by pogodzić Jana, biskupa Antiochii, z patriarchą aleksandryjskim Cyrylem. Ponadto, sukcesem Plinty było zjednoczenie arian, podzielonych od 35 lat. Dowódca należał do ugrupowania psatyrian i musiał cieszyć się znacznym autorytetem u swych współwyznawców, skoro przekonał ich do zakończenia schizmy¹⁵. Wydaje się zatem, że porażka Plinty w 431 była odizolowanym przypadkiem. Co więcej, jego niezdolność do wpłynięcia na wewnętrzne sprawy Kościoła nie musiała wynikać z braku wpływów politycznych. Plinta był arianinem, zapewne niechętnie traktowanym przez większość ortodoksyjnego kleru, nawet jeśli jego pozycja na dworze była znacząca¹⁶. Argumenty Głuszaniina nie podważają zatem jednoznacznie przekazu Sozomena. Z drugiej strony, aby móc przyjąć, że Plinta miałby być prekursorem dla potężnych magistrów *militum* z połowy V wieku i później, należy wskazać na to konkretne dowody¹⁷, a przede wszystkim wyjaśnić, w jaki sposób osiągnął on zna-

¹⁴ E. P. Glušanin, *Voennaya*, s. 105–106.

¹⁵ Socrate de Constantinople, *Histoire ecclésiastique*, t. 5, nr 23, red. G. Hansen, tłum. P. Périchon, P. Maraval, [w:] *Sources Chrétiennes*, t. 505, Paris 2004–2007, s. 242–243. Sozomen właśnie w kontekście tych wydarzeń wspomina o wpływach Plinty; Sozomen, t. 7, fragm. 17, s. 158–159.

¹⁶ Zdaniem Douga Lee, Teodozjusz wręcz celowo korzystał z dowódców należących do mniejszości religijnych, jako środek uniemożliwiający im sięgnięcie po tron; A. D. Lee, *Theodosius*, s. 107–109. Uczony nie podważa jednak przekazów o znacznych wpływach Plinty, ibidem, s. 90.

¹⁷ Pośrednim dowodem potwierdzającym przekaz Sozomena jest detal z *missorium* Aspara, wykonany na okazję objęcia zachodniego konsulatu przez wodza w 434 roku. C. Zaccagnino, G. Bevan, A. Gabov, *The Missorium of Ardabur Aspar: new considerations on its archaeological and historical contexts*, „Archeologia Classica” 2012, nr 63, s. 420, fig. 1–2; *Consuls of the Later Roman Empire*, red. R. S. Bagnall, A. Cameron, S. R. Schwartz, K. A. Worp, Atlanta 1987, s. 403; J. R. Martindale, *The Prosopography*, s. 892–893, (s. v. Fl. Plintha). Przedstawiony jest na nim, obok ojca Aspara, Ardabura, który wstąpił się na Zachodzie w wojnie z uzurpatorem Janem, Plinta. Aspar był najpewniej z Plintą sko-

czącą pozycję pomimo tendencji rządów Teodozjusza do ograniczania wpływów elit wojskowych.

Moim zdaniem istnieją jednak przesłanki, które mogą świadczyć skąd wynikała jego pozycja na dworze, a także nadzwyczajnie długa kadencja magistra *militum*. W tym celu należy przywołać inną wzmiankę źródłową dotyczącą Plinty — zachowany we fragmentach z *Historii* Pryskosa przekaz o poselstwie do króla Rugi, władcy Hunów¹⁸. Do udziału w nim rozważano kandydaturę Plinty, jak i drugiego magistra *militum praesentalis*, Dionizjusza. Co jednak ciekawe, Plinta był na tyle zdeterminowany, żeby przewodzić poselstwu, że wysłał swojego przybocznego do Rugi, by przekonać króla, by ten rozmawiał tylko z Plintą. Bez względu na to, co powodowało wodzem, sprawa negocjacji z Hunami musiała być dla niego niezwykle istotna. Wyjaśnienie Głuszana, że Plinta wyłącznie chciał zapewnić sobie przedłużenie kadencji poprzez bycie mianowanym dyplomatą jest bezpodstawne — choć wodzowie często sprawowali funkcje dyplomatyczne, nie były one jednoznaczne z zajmowaniem stanowisk wojskowych — przewodzenie poselstwu nic by Plincie nie gwarantowało¹⁹. Trudno także stwierdzić czy zabiegi Plinty się powiodły, bowiem zanim doszło do negocjacji Ruga zmarł, a władzę nad Hunami objęli po nim bracia Attyla i Bleda. Wódz został ostatecznie wysłany do nich jako dyplomata, a w wyniku następujących rokowań zawarto traktat w Margos. Po tych wydarzeniach Plinta nie pojawia się już w źródłach, prawdopodobnie wkrótce odszedł z aktywnej służby lub zmarł.

Determinacja Plinty by wziąć udział w poselstwie wskazuje na to, że problem Hunów²⁰ był mu z jakiegoś powodu bliski, bardzo możliwe, że miał z nimi wcześniej do czynienia. Co więcej, fortel Plinty, by miał jakiekolwiek szanse powodzenia, mu-

ligacony, być może żoną wodza była córka Plinty. Obecność Plinty na *missiorum* zdaje się jednak świadczyć, że Plinta był osobą rozpoznawalną, nawet w zachodniej części Cesarstwa.

¹⁸ Priscus, *Fragmenta*, 2, [w:] R. C. Blockley, *Fragmentary Classicising Historians of the Later Roman Empire*, t. 2, Liverpool 1983, s. 224–227 (dalej: Pryskos).

¹⁹ Ze względu na czasochłonny proces organizacji poselstw, wodzowie często byli wybierani do funkcji dyplomatycznych z bardzo prozaicznego powodu — znajdowali się na tyle blisko wydarzeń, że mogli szybko przyjąć wysłanników ludów z którymi prowadzono negocjacje lub sami udać się na pertraktacje; B. Croke, *Anatolius and Nomus: envoys to Attila*, „Byzantinoslavica” 1981, nr 42, s. 165–166. Ponadto ich doświadczenie wojskowe i znajomość ludów ościennych mogły być dodatkowymi atutami w służbie dyplomatycznej. Oba wspomniane czynniki świadczą jednak o tym, czemu dowódcy często stawali dyplomatami.

²⁰ O tym plemieniu i jego znaczeniu w polityce zagranicznej Cesarstwa Rzymskiego: E. A. Thompson, *A History of Attila and the Huns*, Oxford 1948; O. Maenchen-Helfen, *The World of Huns. Studies in their history and culture*, London 1973; F. Altheim, *Geschichte der Hunnen*, t. 4, Berlin 1975; I. Bóna, *Das Hunnenreich*, Stuttgart 1991; P. Heather, *The Huns and the end of the Roman Empire in Western Europe*, „English Historical Review” 1995, nr 60, s. 4–41; G. Wirth, *Attila. Das Hunnenreich und Europa*, Stuttgart 1999; L. Tyszkiewicz, *Hunowie w Europie. Ich wpływ na Cesarstwo Wschodnie i Zachodnie oraz na ludy barbarzyńskie*, Wrocław 2004; T. Stickler, *Die Hunnen*, München 2007; M. Rouche, *Attila. La violence nomade*, Paris 2009; H. J. Kim, *The Huns, Romans and the birth of Europe*, Cambridge 2013; K. Rosen, *Attila. Der Schrecken der Welt*, München 2016.

siał zakładać, że Ruga znał wodza wcześniej. Wskazuje na to również specyfika relacji rzymsko-huńskich, w których Hunowie niejednokrotnie domagali się prowadzić pertraktacje ze znanymi im przedstawicielami cesarza²¹, sami zaś mieli wyznaczonych wysłanników zwyczajowo zajmujących się negocjacjami ze stroną rzymską²².

Plinta zetknął się z Hunami najpewniej w roku 422, kiedy nastąpiła, stosunkowo mało znana, inwazja Hunów na Trację. W rekonstrukcji tych wydarzeń opieram się na szczegółowej analizie Briana Croke'a²³. Większość sił wschodniorzymskich była wtedy zaangażowana w wojnę z Persją. Ze względu na przedłużające się działania wojenne, na Wschód wysyłano posiłki z armii stacjonujących na Bałkanach, o czym świadczy np. przekaz Teofanesa mówiący o podróży przyszłego cesarza Marcjana na wojnę, który służył w armii trackiej²⁴. Najazd Hunów, jak zresztą wielokrotnie się to zdarzało, nastąpił zatem, gdy na granicy północnej nie było wystarczających sił, by go powstrzymać²⁵.

W tej trudnej sytuacji znalazł się magister *militum praesentalis* Plinta, który był najwyższym rangą dowódcą niezaangażowanym w wojnę z Persami. Zatem najpewniej to do niego należało rozwiązanie kryzysu. Zdaniem Briana Croke'a by powstrzymać najazd Hunów w Tracji, osiedlono sprzymierzone plemię Gotów²⁶. Osobą, która najpewniej była odpowiedzialna za ten projekt był właśnie Plinta. Związki wodza z Gotami Trackimi są często podnoszonym problemem w literaturze, jednak głównie w kontekście późniejszym, gdy te relacje odziedziczył Aspar²⁷. Wydaje się jednak, że w 422 roku Plinta uratował cesarstwo przed najazdem i zmusił Hunów do negocjacji, wykorzystując swój status wśród Gotów²⁸.

²¹ B. Croke, *Anatolius*, s. 166.

²² Przykład Huna Eslasa: Pryskos, fragm. 2, s. 224–227; Ł. Pigoński, *Polityka zachodnia cesarzy Marcjana (450–457) i Leona I (457–474)*, Łódź 2019, s. 29.

²³ B. Croke, *Evidence for the Hun invasion of Thrace in 422*, „Greek Roman and Byzantine Studies” 1977, nr 18, s. 347–367.

²⁴ *Theophanis Chronographia*, AM 5943, red. C. de Boor, t. 1, Lipsiae 1883.

²⁵ Przede wszystkim w 441 roku, gdy siły rzymskie były zaangażowane na Sycylii przeciw Wandalom, ale nawet wspomniany wcześniej w pracy, niekorzystny traktat w Margos został przez Hunów wymuszony pod nieobecność armii rzymskiej zaangażowanej w Afryce Północnej; Ł. Pigoński, *Polityka*, s. 57–58. Największy najazd z 447 roku nastąpił, gdy Rzymianie nie byli w stanie stawić oporu na granicy po trzęsieniu ziemi i innych klęskach żywiołowych, które spadły na cesarstwo wcześniej w tym roku; ibidem, s. 60–63. Wbrew popularnym przekonaniom, w walnych starciach między Rzymianami a Hunami przewaga należała raczej do tych pierwszych; E. A. Thompson, *A History*, Oxford 1948, s. 92–93; G. Wirth, *Attila*, s. 74 i 89; R. Lindner, *Nomadism, horses and Huns*, „Past and Present” 1981, nr 92, s. 9.

²⁶ B. Croke, *Evidence*, s. 366–367.

²⁷ A. Urbaniec, *Wpływ patrycjusza Aspara na cesarską elekcję Leona*, „U Schyłku Starożytności. Studia Źródłoznawcze” 2011, nr 11, s. 196.

²⁸ Niektórzy uczeni twierdzą, że wynegocjowano wtedy trybut dla Rugi; B. Croke, *Evidence*, s. 351–352; M. Rouche, *Attila. La violence nomade*, Paris 2009, s. 120; A. H. M. Jones, *The Later*, s. 193. Nie jest to jednak oczywiste, np. Edward A. Thompson sądzi, że władca Hunów uzyskał go w wyniku poselstwa, które przedstawiło Teodozjuszowi II jego żądanie pod groźbą wojny w 431 roku; E. A. Thompson, *The Foreign policies of Theodosius II and Marcian*, „Hermathena” 1950, nr 76, s. 62.

Po raz kolejny Goci zostali zaangażowani przeciw Hunom w 427 roku, kiedy siły wschodniorzymskie wypędziły jakąś pomniejszą grupę Hunów z Pannonii²⁹. Choć na temat tej kampanii niewiele wiadomo, Jordanes jasno zaznacza, że Rzymian wsparli Goci³⁰.

Wydaje się zatem, że przesiedleni w 422 roku do Tracji Goci stanowili fundamentalny element rzymskiego systemu obronnego przeciw Hunom w latach 20. V wieku. Osobą, która doprowadziła do takiego stanu rzeczy i była gwarantem jego zachowania, był Plinta. Dowódca uratował także ziemie trackie przed najazdem Hunów w 422 roku, znajdując rozwiązanie problemu w sytuacji, w której cesarz nie miał do dyspozycji wojska, gdyż to było zaangażowane na Wschodzie. Niewątpliwie te zasługi mogły doprowadzić do wzrostu znaczenia Plinty — wielokrotnie dokonania militarne były źródłem wpływów politycznych dowódców, jako przykład można podać np. szybką karierę Flawiusza Zenona, który pojawił się na arenie politycznej jako pierwszoplanowy aktor tuż po tym, jak jego wojska, wspierane przez istotny kontyngent Izauryjczyków, uratowały stolicę przed Hunami w 447 roku³¹. Wszystko wskazuje na to, że źródła statusu Plinty były bardzo podobne. To może też tłumaczyć, czemu Plinta tak bardzo przejmował się negocjacjami z Hunami. Kontrola problemu Hunów była podstawą jego statusu, nic dziwnego, że chciał mieć wpływ na jego dyplomatyczne rozwiązanie.

Wydaje się zatem, że przekaz Sozomena jest wiarygodny i Flawiusz Plinta rzeczywiście był bardzo wpływową osobą na konstantynopolitańskim dworze. Fundamentem dla jego pozycji, były jego relacje z plemieniem Gotów, które cesarstwo osadziło w Tracji by kontrolować problem Hunów. Plinta był zatem pierwszym z potężnych magistrów *militum* w cesarstwie wschodniorzymskim, którzy wykorzystywali swój status w systemie militarnym do osiągnięcia znacznych wpływów politycznych.

BIBLIOGRAFIA

Źródła

The Codex of Justinian, red. B. W. Frier, tłum. F. H. Blume, Cambridge 2016.

Priscus, *Fragmenta*, [w:] R. C. Blockley, *Fragmentary classicising historians of the later Roman Empire*, t. 2, Liverpool 1983, s. 222–401.

The Chronicle of Marcellinus, red. B. Croke, Sydney 1995.

Sozomène, *Histoire ecclésiastique*, red. J. Bidez, tłum. A.-J. Festugière, B. Grillet, Paris 1983–2008.

Socrate de Constantinople, Histoire ecclésiastique, red. G. Hansen, tłum. P. Périchon, P. Maraval, Paris 2004–2007.

²⁹ *The Chronicle of Marcellinus*, a. 427.

³⁰ Jordanes, *Getica*, 166, [w:] Jordanes, *Romana and Getica*, tłum. P. van Nuffelen, L. van Hoof, Liverpool 2020, s. 299.

³¹ Pryskos, fragm. 14, s. 290–291; K. Feld, *Barbarische Barbarische Bürger: Die Isaurier und das Römische Reich*, Berlin 2005, s. 212; Ł. Pigoński, *Berichus and the evidence for Aspar's political power and aims in the last years of Theodosius II's reign*, „*Studia Ceranea*” 2018, nr 8, s. 244–245.

Theophanis Chronographia, red. C. de Boor, t. 1, Lipsiae 1883.
Jordanes, Romana and Getica, red. i tłum. P. van Nuffelen, L. van Hoof, Liverpool 2020.

Opracowania

- Altheim F., *Geschichte der Hunnen*, t. 4, Berlin 1975.
 Bóna I., *Das Hunnenreich*, Stuttgart 1991.
 Bury J. B., *History of the later Roman Empire*, London 1923.
Consuls of the later Roman Empire, red. R. S. Bagnall, A. Cameron, S. R. Schwartz, K. A. Worp, Atlanta 1987.
 Croke B., *Anatolius and Nomus: envoys to Attila*, „Byzantinoslavica” 1981, nr 42, s. 159–170.
 Croke B., *Evidence for the Hun invasion of Thrace in 422*, „Greek Roman and Byzantine Studies” 1977, nr 18, s. 347–367.
 Demandt A., *Magister militum*, [w:] *Paulys Real-Encyclopädie der classischen Altertumswissenschaft*, t. 12 suppl., 1970, s. 553–790.
 Feld K., *Barbarische Barbarische Bürger. Die Isaurier und das Römische Reich*, Berlin 2005.
 Glušanin E. P., *Voennaya znat’ rannei Vizantii*, Barnaul 1991.
 Heather P., *The Huns and the end of the Roman Empire in Western Europe*, „English Historical Review” 1995, nr 60, s. 4–41.
 Holum K. G., *Theodosian empresses: women and imperial dominion in late Antiquity*, Maryland 1981.
 Jones A. H. M., Martindale J. R., Morris J., *The Prosopography of the later Roman Empire*, t. 1, A.D. 260–395, Cambridge 1971.
 Jones A. H. M., *The Decline of the Ancient World*, London 1966.
 Jones A. H. M., *The Later Roman Empire 284–602. A Social, economic and administrative survey*, t. 1–3, Oxford 1964.
 Kim H. J., *The Huns, Romans and the birth of Europe*, Cambridge 2013.
 Lindner R., *Nomadism, horses and Huns*, „Past and Present” 1981, nr 92, s. 3–19.
 Maenchen-Helfen O., *The World of Huns. Studies in their history and culture*, London 1973.
 Martindale J. R., *The Prosopography of the later Roman Empire*, t. 2, A.D. 395–527, Cambridge 1980.
 Pigoński Ł., *Berichus and the evidence for Aspar’s political power and aims in the last years of Theodosius II’s reign*, „Studia Ceranea” 2018, nr 8, s. 237–251.
 Pigoński Ł., *Polityka zachodnia cesarzy Marcjana (450–457) i Leona I (457–474)*, Łódź 2019.
 Rosen K., *Attila. Der Schrecken der Welt*, München 2016.
 Rouche M., *Attila. La violence nomade*, Paris 2009.
 Stein E., *Histoire du Bas-Empire*, Paris 1959.
 Stickler T., *Die Hunnen*, München 2007.
 Thompson E. A., *A History of Attila and the Huns*, Oxford 1948.
 Tyszkiewicz L., *Hunowie w Europie. Ich wpływ na Cesarstwo Wschodnie i Zachodnie oraz na ludy barbarzyńskie*, Wrocław 2004.
 Urbaniec A., *Wpływ patrycjusza Aspara na cesarską elekcję Leona*, „U schyłku Starożytności. Studia Źródłoznawcze” 2011, nr 11, s. 173–201.
 Wirth G., *Attila. Das Hunnenreich und Europa*, Stuttgart 1999.